

збереження флори України. Але деякі з них є мало дієвими, бо наявні такі види рослин, які існують в одиничних екземплярах і дія хоч одного несприятливого фактора може знищити їх. Несприятливим фактором, як правило, виступає людина.

Література

1. Антонюк Н.Є., Бородіна Р.М., Собко В.Г. та інші. Рідкісні рослини флори України в культурі. — К.: Наук. думка., 1982. — 216 с.
2. Зеленая книга Украинской ССР: Редкие, исчезающие и типичные, нуждающиеся в охране растительные сообщества. / Под общей редакцией Шеляг-Сосонко Ю. Р. — К.: Наук. думка., 1987. — 216 с.
3. Лаптев О. О. Екологія рослин з основами біоценології. — К.: Фітосоціоцентр, 2001. — 144 с.
4. Червона книга України. Рослинний світ./ Під редакцією Шеляг-Сосонка Ю.Р. — К.: Вид. Укр. енциклопедія ім. Бажана., 1996. — 602 с.

ВПЛИВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ДЕМОГРАФІЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

*Кравченко О.В., Поліщук І.В.
Полтавський військовий інститут зв'язку*

Внаслідок погіршення якості навколишнього природного середовища Земля і населення України знаходиться в лещатах жорстокої екологічної депресії. Існує безпосередній зв'язок між забрудненням навколишнього середовища і станом здоров'я людини.

Демографічна ситуація в Полтавській області, як і в Україні, характеризується як кризова (несприятливі зміни не лише у кількості, а й у якості населення). Депопуляція супроводжується істотним погіршенням стану здоров'я, зниженням середньої та середньорічної тривалості життя населення. Так, середня тривалість життя жителів Полтавської області становить 67 років, 62 роки для чоловіків і 73 роки для жінок. В 1991–1992 роках середня очікувана тривалість життя була, відповідно, 70, 64 і 75 років. За природним приростом населення Полтавська область займає одне з останніх місць серед областей України.

Зміна показників здоров'я населення під впливом факторів оточуючого середовища може проявлятися не тільки у збільшенні частоти виникнення тих чи інших відхилень у здоров'ї, а й у посиленні уже існуючих патологій. Екологічно найінформативнішим показником стану здоров'я людей є захворюваність і її зв'язок з забрудненням довкілля. Захворюваність — явище не випадкове. Приблизно 50% вона зумовлюється способом життя кожної окремої людини. Шкідливі звички, неправильне харчування, недостатнє фізичне навантаження, стреси, порушення режимів праці та відпочинку сприяють розвитку хвороб.

Останнім часом значного поширення набули інфекційні захворювання. Нині підраховано, що 80% ВІЛ-інфікованих в Україні — це молоді люди (менше 30 років); у 2007–2016 роках від СНІДу помруть понад 2 млн. людей. За останні 4 роки кількість інфікованих в Україні подвоювалась щороку. За даними ВООЗ в Україні 600 тисяч осіб хворі на

СНІД. Разом з Естонією це найвищій показник у Європі. Зростає також смертність від злоякісних пухлин, захворювання ендокринної системи, хвороб органів дихання тощо. Смертність зростає серед дорослих, дітей та підлітків.

Знижується також показники етапу здоров'я призовного контингенту. До 30% молодіш призовного віку в області не призивається в армію за станом здоров'я, а 58,8% визнані непридатними до служби. Серед призовників 1,5% перебувають на обліку як наркомани.

Безпека здоров'я людини напряму залежить від екологічної безпеки навколишнього середовища. Першочерговим завданням є збереження природи. Своєю матеріально-виробничою діяльністю людина перетворює, природу, тобто змінює її, не заради цікавості, а внаслідок суги свого буття. Зміна, а не збереження, є способом життєдіяльності людини. Першочергове завдання людства — це забезпечення стабільності свого розвитку, динамічної рівноваги системи "Природа — Суспільство". І розпочати треба зі зміни самого ставлення до природи. Кожна людина нашої країни повинна усвідомити, що вона — не дир природи, а лише частина її. Зокрема, це потрібно врахувати при створенні штучних екосистем, оволодінні глибинами Світового океану й Космічного простору, розвитку будівництва міст майбутнього, створенні автоматичних виробничих комплексів, розробці планів господарювання і забезпечення раціонального природокористування.

ФІТОПЛАНКТОН ЯК ПОКАЗНИК САНІТАРНО-ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЗИМУВАЛЬНИХ СТАВІВ ДНІПРОВСЬКОГО ВИРОБНИЧО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ОСЕТРОВОГО ЗАВОДУ (ДВЕОЗ)

*Краснощок Г.П., Алхімова Ю.М.
Херсонський державний аграрний університет*

Фітопланктон, або сукупність водоростей завислих у товщі води і не здатних протидіяти течії, внаслідок своєї фотосинтезуючої діяльності створює основну частку первинної продукції, яка є матеріальною і енергетичною основою рибопродуктивності. Він також відіграє важливу екологічну роль у природних процесах самоочищення водойм, активно поглинає біогенні речовини, виділяє кисень. Утворена ним біомаса є основним джерелом харчування багатьох гідробіонтів, у тому числі ряду видів риб [1].

На Дніпровському виробничо-експериментальному осетровому заводі регулярно проводиться контроль за розвитком природної кормової бази з метою визначення показників чисельності і біомаси, у тому числі фітопланктону. Так, під час зимових досліджень (лютий, 2007 року) було встановлено, що рівень розвитку біомаси фітопланктону у зимувальних ставах знаходиться на такому рівні, що не призводить до біологічного самозабруднення, але і не забезпечує створення достатньої кількості первинної продукції для підтримки рибопродуктивності ставів. За умов відсутності льодоставу біомаса коливається у цей час у межах 1,3–9,3 г/м³, що властиво для зимового періоду. Концентрація розчиненого у воді кисню складає 100% насиченості.

Рівень евтрофікації води, або насичення її біогенними речовина-